

Job en het Probleem van het Lijden

Nu, zo'n 45 jaar na de eerste deportatie uit Juda, is Gods verkozen volk nog steeds een uiteengeslagen volk. Maar op dit moment moeten velen van hen zich wel afvragen of er echt een God is – niet een “staatsgod” die verbonden is aan een volk dat bijna volledig vernietigd is, maar een persoonlijke God die hun individuele ellende kent en zich toch om hen bekommert. Zelfs de boosaardige en opstandige ballingen, die ondertussen toch ook wel om verlossing moeten hebben gebeden, denken ongetwijfeld dat God hen niet meer hoort. Een volk dat te lijden heeft, heeft met een groot aantal vragen te kampen: hoe kunnen zij in een God geloven die een dergelijk lijden toestaat? Maar aan de andere kant, hoe kunnen zij in tijden van tegenspoed een God vervloeken die hen voorheen zoveel voorspoed had gebracht? Is hun geloof afhankelijk van hun economische welzijn?

Maar de mensen die het meest verward moeten zijn, zijn de mensen die God trouw zijn; degenen die om die reden hun persoonlijke betrokkenheid in al deze ellende nooit goed hebben begrepen. Nadat zij hun God trouw zijn gebleven terwijl alle andere mensen afgoderij en boosaardigheid najoegen, krijgen zij dezelfde beloning – en soms nog erger. Ook zij werden gevangengenomen. Ook zij zagen hoe hun kinderen door zwaarden werden doorboord. Tijdens het beleg van Jeruzalem hadden ook zij honger en waren ook zij slachtoffers van plagen en ziektes. Hier in gevangenschap hebben zij nog steeds vaak honger en hebben zij niet genoeg kleren. Wat is er met de belofte gebeurd dat het de rechtschapen mensen goed zou gaan? Waarom werden sommige slechte mensen niet in ballingschap afgevoerd, maar mochten zij blijven en gaat het hen goed onder dezelfde regering die hun landgenoten tot slaven heeft gemaakt? Waar is Gods rechtvaardigheid in dergelijke omstandigheden? En als de straf bestemd is voor de goddelozen, welke zonde heeft dan geleid tot dit lijden van de rechtschapenen?

Natuurlijk zijn dit dezelfde vragen die elke andere generatie stelt over dood, verdriet, pijn en lijden. Maar omdat Zijn volk in deze tijd zo enorm te lijden heeft, is het mogelijk dat God deze context heeft gekozen om tenminste enig inzicht te verschaffen in de netelige theologische vragen en de intense emotionele gevoelens van individuele mensen die te lijden hebben. Al bestaan er grote meningsverschillen over de feitelijk datering van het boek Job, toch is het mogelijk dat dit uitmuntende literaire meesterwerk in deze periode werd geschreven. Het boek is geschreven in de vorm van een historisch gedicht. Het is historisch omdat het gebaseerd is op het leven van een van de vroege patriarchen, Job genaamd. Jobs standvastigheid, zelfs na meer tegenspoed dan de meeste mensen ooit zullen kennen, is legendarisch. Zelfs de profeet Ezechiël verwees naar Job, evenals naar Noach en Daniël, als een enorm rechtschapen mens. Maar toch had Job blijkbaar moeite met de redenen voor zijn rampspoed voordat hij er vrede mee kon hebben. Daarom is het heel toepasselijk dat dit gedicht het probleem van het lijden bespreekt op basis van Jobs persoonlijke strijd.

Er is nog een andere reden waarom Job zo'n gepaste keuze is. In deze tijd waarin mensen op zoek zijn naar een persoonlijke God neemt de schrijver hen terug naar een tijd vóór hun eigen profeten, vóór de Wet werd onderwezen, vóór de beloften aan Abraham gedaan werden, naar een man die niet eens een van de kinderen van Israël is. Hij is slechts een enkele man die om onduidelijke redenen met een vreselijk lijden te maken heeft. Het eerste bedrijf van het verhaal van Job begint met een voorstelling van Jobs benijdenswaardige welvaart, maar gaat dan snel over tot een gesprek tussen God en Satan. Wanneer God Job noemt als voorbeeld van een rechtschapen mens, suggereert Satan dat Job alleen rechtschapen blijft omdat het hem zo goed gaat. God staat Satan toe om deze theorie aan de praktijk te toetsen door Job zijn rijkdommen af te nemen. Jobs geloof blijft intact. Dus suggereert Satan vervolgens dat Jobs eigen lichamelijke lijden ertoe zal leiden dat hij God zal vervloeken. Opnieuw wordt Satan door Job teleurgesteld.

In het tweede bedrijf vervloekt Job God nog steeds niet, maar stelt hij wel moeilijke vragen. Waarom moet hij, een rechtschapen mens, lijden? Welke zonden hebben dit leed over hem afgeroepen? Waarom is God zo inconsequent wat betreft het straffen van slechte mensen? Tijdens dit betoog van Job tegen God, geven drie vrienden van Job – Elifaz, Bildad en Zofar – hun tegenargumenten. Zij proberen hem ervan te overtuigen dat het antwoord gevonden kan worden in een eenvoudige gedachtegang: God bestraft zonde altijd; lijden is het gevolg van zonde; daarom is Job een grotere zondaar dan hij wil toegeven. Maar tijdens deze hele discussie houdt Job vol dat hij onschuldig is en eist hij dat hem verteld wordt hoe God dit kan goedpraten.

In het derde bedrijf worden we voorgesteld aan een man die Elihu wordt genoemd en beweert dat noch Job, noch zijn vrienden het bij het juiste eind hebben. God handelt niet op een onvoorspelbare manier, zoals Job aanvoert, en lijden is niet noodzakelijkerwijs het gevolg van zonden, zoals Jobs vrienden menen. Elihu beweert dat lijden vaak door God gebruikt wordt om lessen te leren en om een mens te sterken.

In het laatste bedrijf spreekt God zelf tot Job en eist van hem te horen welk recht hij denkt te hebben om de

Schepper van het universum en Zijn handelswijze in twijfel te trekken. Jobs nederige reactie laat de diepte van zijn rechtschapen karakter zien. Zijn welvaart wordt hersteld.

Job 1:1-3 WELVAART VAN JOB. Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelve man was oprecht, en vroom, en godvrezende, en wijkende van het kwaad. En hem werden zeven zonen en drie dochteren geboren. Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kemelen, en vijfhonderd juk ossen, en vijfhonderd ezellen; ook was zijn dienstvoik zeer veel; zodat deze man groter was dan al die van het oosten.

Job 1:4,5 RECHTSCHAPENHEID VAN JOB. En zijn zonen gingen, en maakten maaltijden in ieders huis op zijn dag; en zij zonden henen, en nodigden hun drie zusteren, om met hen te eten en te drinken. Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job henenzond, en hen heiligde, en des morgens vroeg opstond, en brandofferden offerde naar hun aller getal; want Job zeide: "Misschien hebben mijn kinderen gezondigd, en God in hun hart gezegend." Alzo deed Job al die dagen.

Job 1:6-12 SATANS UITDAGING. Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam. Toen zeide de HEERE tot den satan: "Van waar komt gij?" En de satan antwoordde den HEERE, en zeide: "Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen." En de HEERE zeide tot den satan: "Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad." Toen antwoordde de satan den HEERE, en zeide: "Is het om niet, dat Job God vreest? Hebt Gij niet een betuiging gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is in menigte uitgebroken in den lande. Maar toch strek nu Uw hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen?" En de HEERE zeide tot den satan: "Zie, al wat hij heeft, zij in uw hand; alleen aan hem strek uw hand niet uit." En de satan ging uit van het aangezicht des HEEREN.

Job 1:13-19 JOB VERLIEST ALLES. Er was nu een dag, als zijn zonen en zijn dochteren aten, en wijn dronken in het huis van hun broeder, den eerstgeborene. Dat een bode tot Job kwam, en zeide: "De runderen waren ploegende, en de ezellen weidende aan hun zijden. Doch de Sabeërs deden een inval, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen." Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: "Het vuur Gods viel uit den hemel, en ontstak onder de schapen en onder de jongeren, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen." Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: "De Chaldeeën stelden drie hopen, en vielen op de kemelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen." Als deze nog sprak, zo kwam een ander, en zeide: "Uw zonen en uw dochteren aten, en dronken wijn, in het huis van hun broeder, den eerstgeborene; en zie, een grote wind kwam van over de woestijn, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat ze stierven; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen."

Job 1:20-22 JOBS REACTIE. Toen stond Job op, en scheurde zijn mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde, en boog zich neder; en hij zeide:

"Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen,
en naakt zal ik daarheen wederkeren.
De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen;
de Naam des HEEREN zij geloofd!"

In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

Job 2:1-9 JOB ZELF GETROFFEN. Wederom was er een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de satan ook in het midden van hen kwam, om zich voor den HEERE te stellen. Toen zeide de HEERE tot den satan: "Van waar komt gij?" En de satan antwoordde den HEERE, en zeide: "Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen." En de HEERE zeide tot den satan: "Hebt gij ook acht geslagen op Mijn knecht Job? Want niemand is op de aarde gelijk hij, een man, oprecht en vroom, godvrezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt nog vast aan zijn oprechtheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak." Toen antwoordde de satan den HEERE, en zeide: "Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven. Doch strek nu Uw hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vlees aan; zo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!" En de HEERE zeide tot den satan: "Zie, hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven." Toen ging de satan uit van het aangezicht des HEEREN, en sloeg Job met boze zweren, van zijn voetzool af tot zijn schedel toe. En hij nam zich een potscherf, om zich daarmede te schrabben, en hij zat neder in het midden der as. Toen zeide zijn huisvrouw tot hem: "Houdt gij nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God, en sterf."

Job 2:10 JOBS REACTIE. Maar hij zeide tot haar: "Gij spreekt als een der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen?" In dit alles zondigde Job met zijn lippen niet.

Job 2:11-13 JOBS DRIE VRIENDEN. Als nu de drie vrienden van Job gehoord hadden al dit kwaad, dat over hem gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijn plaats, Elifaz, de Themaniet, en Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet; en zij waren het eens geworden, dat zij kwamen om hem te beklagen, en om hem te vertroosten. En toen zij hun ogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, en hieven hun stem op, en weenden; daartoe scheurden zij een ieder zijn mantel, en strooiden stof op hun hoofden naar den hemel. Alzo zaten zij met hem op de aarde, zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem een woord, want zij zagen, dat de smart zeer groot was.

Job

Job 3:1-26 JOB VERVLOEKT EIGEN GEBOORTE. Daarna opende Job zijn mond, en vervloekte zijn dag. Want Job antwoordde en zeide:

"De dag verga, waarin ik geboren ben,
en de nacht, waarin men zeide: 'Een knechtje is ontvangen';
diezelfde dag zij duisternis;
dat God naar hem niet vrage van boven;
en dat geen glans over hem schijne;
dat de duisternis en des doods schaduw hem verontreinigen;
dat wolken over hem wonen;
dat hem verschrikken de zwarte dampen des dags!
Diezelfde nacht, donkerheid neme hem in;
dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars;
dat hij in het getal der maanden niet kome!
Ziet, diezelfde nacht zij eenzaam;
dat geen vrolijk gezang daarin kome;
dat hem vervloeken de vervloekers des dags,
die bereid zijn hun rouw te verwekken;
dat de sterren van zijn schemertijd verduisterd worden;
hij wachte naar het licht, en het worde niet;
en hij zie niet de oogleden des dageraads!
Omdat hij niet toegesloten heeft de deuren mijns buiks,
noch verborgen de moeite van mijn ogen.

Waarom ben ik niet gestorven van de baarmoeder af,
en heb den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam?

Waarom zijn mij de knieën voorgekomen,
en waartoe de borsten, opdat ik zuigen zou?
Want nu zou ik nederliggen, en stil zijn;
ik zou slapen, dan zou voor mij rust wezen;
met de koningen en raadsheren der aarde,
die voor zich woeste plaatsen bebouwden;
of met de vorsten, die goud hadden,
die hun huizen met zilver vervulden.
Of als een verborgene misdracht, zou ik niet zijn;
als de kinderkens, die het licht niet gezien hebben.
Daar houden de bozen op van beroering,
en daar rusten de vermoeiden van kracht;
daar zijn de gebondenen te zamen in rust;
zij horen de stem des drijvers niet.
De kleine en de grote is daar;
en de knecht vrij van zijn heer.

Waarom geeft Hij den ellendige het licht,
en het leven den bitterlijk bedroefden van gemoed?
Die verlangen naar den dood, maar hij is er niet;
en graven daarnaar meer dan naar verborgene schatten;
die blijde zijn tot opspringens toe,
en zich verheugen, als zij het graf vinden;
aan den man, wiens weg verborgen is,
en dien God overdekt heeft?
Want voor mijn brood komt mijn zuchting;
en mijn brullingen worden uitgestort als water.
Want ik vreesde een vreze, en zij is mij aangekomen;
en wat ik schroomde, is mij overkomen.
Ik was niet gerust; en was niet stil,
en rustte niet; en de beroering is gekomen.”

CHRONOLOGIE EN COMMENTAAR

The Daily Bible, Copyright © 1984 Harvest House Publishers, Eugene, Oregon 97402

www.harvesthousepublishers.com

Met toestemming gebruikt. Nadruk en reproductie is in geen enkele vorm toegestaan.

BIJBELTEKSTEN

STATENVERTALING, Jongbloed-editie (1637-1888).

Public domain.